

Sygn. akt II C 771/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

Protokolant: Paulina Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa

R. C.

przeciwko

Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o ustalenie nieważności uchwał, uchylenie uchwał, ustalenie nieważności statutu

I. oddała powództwo uchylenie uchwały nr 1 Walnego Zgromadzenia odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja i 1 czerwca 2010 roku;

II. oddała powództwo o ustalenie nieważności pkt. 2 i 3 uchwały nr 3 Walnego Zgromadzenia odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja i 1 czerwca 2010 roku,

III. oddała powództwo o ustalenie nieważności uchwały nr 7 Walnego Zgromadzenia odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja i 1 czerwca 2010 roku;

IV. oddała powództwo o ustalenie nieważności § 139 statutu Spółdzielni w zakresie upoważnienia Rady Nadzorczej do określenia w regulaminie zasad podziału nadwyżki bilansowej;

V. oddała powództwo o uchylenie pkt. 2 i 3 uchwały nr 3 i uchwały nr 7 Walnego Zgromadzenia odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja i 1 czerwca 2010 roku;

VI. zasądza od powoda R. C. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. kwotę 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt II C 771/10

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron i przebieg postępowania.

1. R. C. wytoczył powództwo przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. o uchylenie pkt. 2 i 3 uchwały nr 3 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja, 1 czerwca 2010 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni na dzień 31 grudnia 2009 roku, o uchylenie uchwały nr 7 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja, 1 czerwca 2010 roku w sprawie przeznaczenia nadwyżki bilansowej z lat ubiegłych na fundusz zasobowy Spółdzielni, o uchylenie uchwały nr 1 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni odbytego w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja, 1 czerwca 2010 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności w roku 2009, w części która dotyczy przeznaczenia pożytków z mienia Spółdzielni jedynie na pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w zakresie obciążającym członków Spółdzielni oraz sposobu rozdysponowania tych pożytków, oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

1.1. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż jest członkiem pozwanej Spółdzielni. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni w dniach 20, 24, 25, 26, 27, 31 maja, 01 czerwca 2010 podjęło uchwałę nr 3 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni na dzień 31.12.2009, której pkt. 2 i 3 przeznacza całą nadwyżkę bilansową za rok 2009 na gospodarkę zasobami mieszkaniowymi oraz na fundusz zasobowy. Przeznaczenie nadwyżki jedynie na wskazane cele oznacza, zdaniem powoda, że uchwała przyznaje prawo do części nadwyżki bilansowej wyłącznie członkom Spółdzielni posiadającym prawo do lokalu. Nie przyznaje go natomiast członkom nie posiadającym prawa do lokalu. Uchwała nr 3 jest w ocenie powoda sprzeczna z art. 18 § 1 i 2 ustawy Prawo spółdzielcze, gdyż bez uzasadnionej podstawy różnicuje prawa członków Spółdzielni w ten sposób, że niektórym przyznaje prawo do części nadwyżki bilansowej za rok 2009, innym zaś prawa takiego nie przyznaje. Uchwała nr 3 jest także sprzeczna z § 9 Regulaminu gospodarki finansowej Spółdzielni Mieszkaniowej. Również uchwała nr 7 pozbawia członków nie posiadających praw do lokalu prawa udziału w nadwyżce bilansowej za lata ubiegłe, albowiem przeznacza ona nie rozdysponowaną dotąd część nadwyżki na fundusz zasobowy Spółdzielni. Ponadto uchwała nr 1, zatwierdzająca sprawozdanie Zarządu z działalności w 2009 roku jest sprzeczna z art. 18 § 1 i 2 wspomnianej ustawy, bowiem zapisy sprawozdania Zarządu przewidują podział pożytków jedynie dla członków posiadających prawo do lokalu, z pominięciem członków nie posiadających takiego prawa. Nadto, uzależniając podział od powierzchni lokalu, zapisy sprawozdania różnicują zakres prawa do pożytków także wśród członków posiadających prawo do lokalu.

2. W odpowiedzi na pozew Spółdzielnia wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

2.1. Uzasadniając powyższe stanowisko pozwana podniosła, iż w Spółdzielni sposób podziału nadwyżki bilansowej określa § 127 pkt 2 i 5 Statutu stanowiąc, iż do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w przedmiocie podziału nadwyżki bilansowej lub sposobu pokrycia strat oraz podejmowanie uchwał co do wniosków w sprawie bilansu, złożonych przez członków Spółdzielni, Zarząd lub Radę Nadzorczą. Pozwana ponadto wskazała na zdanie drugie § 9 ust. 1 Regulaminu Finansowego podnosząc, iż pozwana uchwaliła stosowny Regulamin zasad rozliczania kosztów gospodarki zasobami lokalowymi oraz ustalania opłat za używanie lokali Spółdzielni. Prawo do pobierania pożytków uzależnione jest od posiadania prawa własności lokalu. Prawo właścicieli lokali do pobierania pożytków ze współwłasności należy się zaś właścicielom lokali w częściach proporcjonalnych do ich udziału we współwłasności. Pożytki z nieruchomości nie mogą natomiast być w dowolny sposób spożytkowane – muszą bowiem w pierwszej kolejności być wydatkowane na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem nieruchomości wspólnej, a dopiero w części przekraczającej te potrzeby przypadają właścicielom lokali w stosunku do ich udziałów. W ocenie pozwanej, przeznaczenie nadwyżki powstałej z własnej działalności gospodarczej i działalności gospodarczej inwestycyjnej na fundusz zasobowy oraz na gospodarkę zasobami mieszkaniowymi do rozliczenia było zgodne z prawem. Nadto regulacje wewnętrzne Spółdzielni tak określają zasady ponoszenia kosztów utrzymania nieruchomości stanowiących mienie Spółdzielni, nieruchomości wspólnych i innych zobowiązań Spółdzielni, że koszty te obciążają jedynie członków Spółdzielni i osoby niebędące członkami, którzy posiadają spółdzielcze lokatorskie prawa do lokali mieszkalnych, spółdzielcze własnościowe prawa do lokali mieszkalnych oraz o innym przeznaczeniu oraz są właścicielami lokali mieszkalnych oraz lokali o innym przeznaczeniu. Skoro powstała nadwyżka bilansowa, to powinna ona obniżyć straty Spółdzielni i jej członków. W ocenie pozwanej za pozbawiony podstaw należy uznać zarzut

naruszenia przez uchwałę nr 1 zasady równości i art. 18 § 1 i 2 Prawa spółdzielczego, albowiem oczywistym jest, że skoro czynsz, opłaty eksploatacyjne i inne opłaty należne Spółdzielni wnoszone przez osoby, które posiadają prawa do lokali w Spółdzielni liczone są wedle powierzchni użytkowej lokalu i wielkości udziału w nieruchomości wspólnej, to tak samo powinny być rozliczone pożytki z nieruchomości, czyli dochody, jakie przynoszą nieruchomości i działalność Spółdzielni, tj. proporcjonalnie do powierzchni ich lokali o udziałów w nieruchomości.

3. W piśmie procesowym z 8 marca 2013 r. powód zmienił żądanie pozwu określone w pkt. 1 i 2, w ten sposób że wniósł o ustalenie, iż pkt. 2 i 3 uchwały nr 3 są nieważne, ewentualnie o uchylenie pkt. 2 i 3 uchwały nr 3. Powód wniósł nadto o ustalenie, że uchwała nr 7 jest nieważna, ewentualnie o uchylenie tej uchwały. Nadto, powód wniósł o ustalenie, że § 139 Statutu Spółdzielni, rozumiany w ten sposób, że zawiera delegację dla Rady Nadzorczej między innymi do określenia w regulaminie zasad podziału nadwyżki bilansowej, jest nieważny w części przewidującej ową delegację.

3.1. W uzasadnieniu powód wskazał, iż określenie w statucie zasad podziału nadwyżki bilansowej stanowi konieczny składnik treści statutu każdej spółdzielni, oraz że określenia tych zasad władni są dokonać założyciele spółdzielni uchwalając pierwszy statut oraz walne zgromadzenie uchwalając zmiany do statutu. Nie są natomiast władne dokonać określenia tych zasad inne organy spółdzielni, w szczególności rada nadzorcza. Nadto, statut pozwanej nie określa sam zasad podziału nadwyżki bilansowej. Co więcej, Rada Nadzorcza nie może być uważana za organ właściwy do określenia zasad podziału nadwyżki bilansowej. W ocenie powoda, skoro Statut Spółdzielni nie określa zasad podziału nadwyżki bilansowej, to zaskarżone uchwały zostały niewątpliwie podjęte z naruszeniem art. 77 § 2 Prawa spółdzielczego.

4. Odnosząc się do żądania określonego w piśmie z 8 marca 2013 r. pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie. 4.1. Pozwana nadto wskazała, iż uchwała nr 3 w pkt. 1 zatwierdziła sprawozdanie finansowe Spółdzielni sporządzone na dzień 31 grudnia

2009 r. , a w pkt. 2 przeznaczyła nadwyżkę bilansową z własnej działalności gospodarczej i pożytków za rok 2009 na gospodarkę zasobami mieszkaniowymi do rozliczenia zgodnie z art. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, w pkt. 3 przeznaczyła nadwyżkę bilansową z działalności gospodarczej na fundusz zasobowy. Uchwała nr 7 przeznaczyła na fundusz zasobowy Spółdzielni nadwyżkę z inwestycyjnej działalności gospodarczej z lat ubiegłych. W pozwanej Spółdzielni sposób podziału nadwyżki bilansowej określa § 127 pkt. 2 i 5 Statutu stanowiąc, że do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w przedmiocie podziału nadwyżki bilansowej lub sposobu pokrycia strat oraz podejmowanie uchwał co do wniosków w sprawie bilansu złożonych przez członków Spółdzielni, Zarząd, Radę Nadzorczą. Zgodnie z § 141 pkt. 3 Statutu szczegółowe zasady gospodarowania funduszami określają regulaminy uchwalone przez Radę Nadzorczą. Spółdzielnia uchwaliła Regulamin zasad rozliczania kosztów gospodarki zasobami lokalowymi oraz ustalania opłat za używanie lokali Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W., na podstawie którego i § 9 ust. 2 Regulaminu finansowego przeznaczono nadwyżkę bilansowa Spółdzielni na fundusz zasobowy i na gospodarkę zasobami mieszkaniowymi do rozliczenia zgodnie z art. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Przeznaczenie nadwyżki bilansowej z działalności gospodarczej na fundusz zasobowy oraz na gospodarkę zasobami mieszkaniowym do rozliczenia zgodnie z art. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych było zgodne z prawem, w szczególności z art. 76 i art. 77 § 2 prawa spółdzielczego i nie uzasadnia uchylenia, ani stwierdzenia nieważności zaskarżonych uchwał. Odnosząc się do zarzutu nieważności § 139 Statutu pozwana stwierdziła, iż zgodnie z art. 5 § 1 pkt. 8 i art. 38 § 1 pkt. 4 prawa spółdzielczego, statut powinien określać zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni, przy czym do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat. Zgodnie z art. 38 § 1 pkt. 4 prawa spółdzielczego, to właśnie uchwałami 3 i 7 Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, a nie Rady Nadzorczej doszło do podziału nadwyżki finansowej, nie jest więc zasadny zarzut naruszenia tego przepisu. To, że Statut przekazuje kompetencje do uchwalenia Regulaminów i ustalenia szczegółowych zasad gospodarowania funduszami Spółdzielni, nie oznacza, że Statut nie reguluje materii podziału nadwyżki finansowej. Reguluje tę kwestię głównie § 141 Statutu. Tylko uszczegółowienie samego działania funduszy ustanowionych w Statucie powierza się Radzie Nadzorczej.

II. Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia.

1. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. podjęło uchwałę nr 3 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni na dzień 31.12.2009, w której w pkt. 2 przeznaczono nadwyżkę bilansową z działalności gospodarczej i pożytków za rok 2009 w wysokości 2.720.489,15 zł na gospodarkę zasobami mieszkaniowymi do rozliczenia zgodnie z art. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, a w pkt. 3 przewidziano przeznaczenie nadwyżki bilansowej z działalności gospodarczej inwestycyjnej w wysokości 816.605 zł na fundusz zasobowy.
2. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. podjęło uchwałę nr 7 w sprawie przeznaczenia nadwyżki finansowej w kwocie 6.000.000 zł na fundusz zasobowy Spółdzielni
3. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. podjęło uchwałę nr 1 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności w roku 2009.
4. Statut Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. stanowi w § 139, iż Rada Nadzorcza określa w regulaminach szczegółowe zasady gospodarki Spółdzielni.

III. Ocena dowodów.

Strony nie pozostawały w sporze co do faktu wydania zaskarżonych aktów oraz treści zaskarżonych uchwał i statutu w zaskarżonej części, których odpisy zostały złożone do akt sprawy stanowiły podstawę dokonanych przez Sąd ustaleń.

IV. Ocena zasadności roszczenia z wyjaśnieniem podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

1. Rozstrzygnięcie sprawy, po statecznym określeniu powództwa przez powoda, w piśmie z 8 marca 2013 r., odnosi się do oceny zasadności żądań ujętych w pkt 1-3 pisma z 8 marca 2013 r. oraz w pkt. 3 pozwu.
2. Ustosunkowując się do powyższych do żądań powoda w sformułowanych w pozwie i piśmie z 8 marca 2013 r. Sąd na wstępie wskazuje, iż żądanie stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni podlega uwzględnieniu wyłącznie w przypadku wykazania sprzeczności zaskarżonej uchwały z ustawą, co wynika wprost z art. 42 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze. Natomiast sprzeczność uchwały z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzenie uchwały w interesy spółdzielni albo podjęcie uchwały w celu pokrzywdzenia członka spółdzielni może skutkować jej uchyleniem w toku postępowania sądowego, o czym stanowi art. 42 § 3 wymienionej ustawy.
3. Strona występująca z żądaniem stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni lub uchylenia takiej uchwały jest obowiązana wykazać (udowodnić) zaistnienie przesłanek podstaw stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwały.
4. Uwzględniając powyższe Sąd wskazuje, w odniesieniu do uchwał nr 3 i nr 7, iż uchwały te nie naruszają postanowień art. 18 § 1 i 2 ustawy Prawo spółdzielcze, w szczególności konieczności zagwarantowania równych praw i obowiązków wobec wszystkich członków spółdzielni. Zasada ta dotyczy bowiem w sposób kategoryczny jedynie praw wynikających ze stosunku członkostwa w spółdzielni, a nie praw pochodnych, o których mowa w art. 18 § 7 ustawy Prawo Spółdzielcze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., V CSK 125/07, OSNC-ZD 2008/2/38).
 - 4.1. Uchwały nr 3 i nr 7 nie naruszają także art. 77 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze, co zarzuca powód w piśmie z 8 marca 2013 r., skoro uchwały te w jakikolwiek sposób nie określają – w dodatku w sposób sprzeczny z przywołanym przepisem – zasad podziału nadwyżki bilansowej.
5. Uchwały nr 3 i nr 7 nie pozostają w sprzeczności z § 9 pkt. 1 Regulaminu gospodarki finansowej, który należy odczytywać przy uwzględnieniu założenia równości praw członków Spółdzielni znajdujących się tej samej sytuacji, a więc w szczególności będących właścicielami lokali. Stąd co do zasady równe prawo do pożytków z majątku wspólnego Spółdzielni przysługuje osobom uczestniczącym w tworzeniu tego majątku, stosownie do zakresu

istniejącego udziału, dokonanego nakładu. Zatem niezrealizowanie w zaskarżonych uchwałach oczekiwania powoda, aby w powód uczestniczył w podziale uzyskanych przez Spółdzielnię środków, nie uchybia § 9 pkt. 1 Regulaminu finansowego, i także nie prowadzi do pokrzywdzenia powoda. Nie istnieją zatem przesłanki do uchylecia uchwał nr 3 i nr 7, wobec niewykazania jakiegokolwiek z podstaw określonych w art. 42 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze.

6. Przedstawione powyższej stanowisko, w zakresie dotyczącym zarzutu naruszenia art. 18 ustawy Prawo spółdzielcze i § 9 Regulaminu gospodarki finansowej odnosi się także do zarzutów odnoszących się do uchwały nr 1, co ostatecznie prowadzi do oddalenia powództwa także w części dotyczącej tej uchwały.

7. Oddaleniu podlega także powództwo o stwierdzenie nieważności § 139 Statutu Spółdzielni. Przepis ten nadaje Radzie Nadzorczej kompetencję do określenia w regulaminach szczegółowych zasad gospodarki Spółdzielni. Przepis ten nie uchybia w szczególności art. 77 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze, gdyż nie zawiera normy pozostającej z tym przepisem w rzeczywistej sprzeczności. Stąd ewentualne zarzuty mogą być skierowane przeciwko postanowieniom regulaminów wydanych na podstawie § 139 Statutu, jeżeli obowiązujące regulaminy pozostają w realnej sprzeczności z postanowieniami ustawy.

8. Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przy uwzględnieniu dwukrotności stawki minimalnej.